

*Швець Н.В., студент ОЕФ, 5 курсу,
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА УМОВАХ ОРЕНДИ (ЛІЗИНГУ)

Належним чином організований поточний облік необоротних активів на умовах оренди дозволяє постійно стежити за господарською діяльністю підприємства і вчасно повідомляти як про позитивні тенденції, так і про негативні явища, а також надавати правдиву, повну та неупереджену інформацію про здійснення лізингових операцій для прийняття управлінських рішень.

Організація обліку оренди та лізингу необоротних активів проводиться на підставі П(С)БО 14 «Оренда», яке визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності. Відповідно до нього, орендар відображає в бухгалтерському обліку одержаний у фінансову оренду об'єкт одночасно як актив і як зобов'язання. Таке відображення здійснюється за найменшою на початок строку оренди оцінкою. Найменша оцінка оренди — це або справедлива вартість активу, або теперішня вартість суми мінімальних орендних платежів. Теперішня вартість суми мінімальних орендних платежів, відповідно до п. 4 П(С)БО 14, — це платежі, що підлягають сплаті орендарем протягом строку оренди (за вирахуванням вартості послуг і податків, що підлягають сплаті орендодавцю, і непередбаченої орендної плати) [6].

Фінансова оренда (лізинг) в бухгалтерському обліку це коли орендар має можливість і намір придбати об'єкт оренди за ціною, нижчою за його справедливую вартість на дату придбання. Але це не означає, що орендар обов'язково в майбутньому придбає цей об'єкт оренди. Тому, якщо об'єкт передається орендарю, гарантованою сумою є ліквідаційна вартість.

Особливістю організації синтетичного обліку в умовах оренди є те, що переданий об'єкт оренди обліковується у орендодавця на балансі, а в орендаря — на позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи».

Також у П(С)БО 14 визначено поняття операційної оренди: «оренда інша, ніж фінансова» [6]. У Податковому кодексі України дається повніше визначення цього терміну: господарська операція фізичної або юридичної особи, що передбачає передачу орендарю права кори-

стування основними фондами на строк, що не перевищує строку їх повної амортизації, з обов'язковим поверненням таких основних фондів їх власнику після закінчення строку дії орендної угоди [5].

Отже, різниця між операційною орендою та лізингом полягає в тому, що після закінчення строку договору фінансового лізингу об'єкт лізингу, переданий лізингоодержувачеві згідно з договором, переходить у власність лізингоодержувача або викупується ним за залишковою вартістю, що не відбувається при операційній оренді.

Сам процес організації облікового процесу ґрунтується на застосуванні системи накопичувальних і групувальних облікових реєстрів. Як відомо, реєстри аналітичного обліку призначені для відображення господарських операцій на окремих аналітичних рахунках, що деталізують зміст показників відповідного синтетичного рахунка [1]. За їх допомогою забезпечується контроль за наявністю і змінами кожного виду господарських засобів, їх джерел, розрахунками з кожним дебітором і кредитором тощо.

Для аналітичного обліку орендних операцій на підприємстві рекомендується відкривати окрему відомість, у якій по кожному орендодавцю необхідно відображати такі показники:

- прізвище (або назва підприємства), власника необоротного активу, який передано в оренду;
- дата взяття в оренду;
- підстава взяття на облік;
- сума орендних платежів;
- примітки щодо припинення договору оренди або його змін.

Для орендованих об'єктів реєстрами обліку є копія інвентарної картки або витяг з інвентарної картки, що надається бухгалтерією орендодавця. В орендаря ці картки зберігаються окремо і обліковуються за інвентарними номерами орендодавця [3].

Останнім часом облік орендних операцій стає складнішим. Це пояснюється виникненням нових форм взаємовідносин між партнерами та створенням нових видів оренди, відсутністю наявних грошових коштів для розрахунків, а також накопиченням даних відповідно до потреб податкової звітності. Все це призводить до необхідності групування даних про процеси оренди з метою посилення контрольних функцій обліку [2].

Вдосконалення системи організації обліку орендних операцій перш за все повинно торкнутися первинної документації. Вдосконалення облікової документації і документообороту має здійснюватись в таких напрямках:

1. підвищення ефективності оформлення та обробки інформації процесу оренди;

2. підвищення контролю по обліку надходження/вибуття орендованих необоротних активів;

3. економія витрат ресурсів та праці на документування і обробку документів.

Для належної організації обліку орендних операцій і скорочення часу обробки документів необхідно навчити осіб, які відповідальні за їх оформлення, правильному заповненню накладних. Бланк накладної повинен бути уніфікованим для всіх видів необоротних активів, заповнюватись з однієї сторони, не мати зайвих реквізитів, передбачати певну кількість пустих граф для характеристики об'єкту.

Література

1. *Сльозко Т. М.* Організація обліку: Навч. пос. — К.: Центр учбової літератури, — 224 с.

2. *М.В. Кужельний, С.О. Левицька.* Організація облікау: підручник — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.

3. *Марія Правда, Дана Онишко.* Бухгалтерський та податковий облік орендних операцій: практична бухгалтерія — облік орендних операцій // № 5. — [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://dtk.com.ua/>

4. *Лебедик Г.В.* Облік і аналіз операцій з оренди основних засобів : дисерт. // 2010. [Електронний ресурс] / Лебедик Г.В. / Облік і аналіз операцій з оренди основних засобів / 2010. — Режим доступу: <http://mydisser.com/ru/catalog/view/45/46/10668.html>

5. Податковий кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями. — К.: Алерта, 2014. — 624с.

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. — К.: Паливода А.В. 2014. — 324 с. — (Фінансове законодавство України).

**Шевчук А.М., студент ОЕФ, 5 курсу,
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Гнилицька Л.В. — д.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності**

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Циклічність економіки передбачає наявність постійного руху та кругообігу грошових коштів як на рівні економіки держави, так і в межах окремого підприємства.